

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

ẒENDRIJŪ TEISINGUMO TEISMAS
AI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLEČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Pers en Voorlichting

PERSCOMMUNIQUE nr. 58/06

13 juli 2006

Arrest van het Hof van Justitie in gevoegde zaken C-295/04 tot en met C-298/04

Vincenzo Manfredi e.a. / Loyd Adriatico Assicurazioni SpA e.a.

**EEN MEDEDINGINGSREGELING DIE HET NATIONALE
MEDEDINGINGSRECHT SCHENDT, KAN TEGELIJKERTIJD INDRUISEN
TEGEN HET GEMEENSCHAPSRECHT**

*Eenieder kan zich op het gemeenschapsrecht beroepen om schadevergoeding te vorderen
volgens de door de lidstaten vastgestelde regels*

In juli 2000 heeft de Italiaanse nationale mededingingsautoriteit vastgesteld dat de verzekeringsmaatschappijen Lloyd Adriatico Assicurazioni Spa, Fondiaria Sai Spa en Assitalia SpA een ongeoorloofde overeenkomst hadden gesloten over de uitwisseling van informatie betreffende de verzekeringssector. Door deze overeenkomst kon een verhoging worden doorgevoerd van de premies voor verplichte aansprakelijkheidsverzekering voor schadegevallen veroorzaakt door motorrijtuigen, schepen en bromfietsen, die niet gerechtvaardigd was door de marktvoorwaarden.

Manfredi e.a. hebben de Giudice di pace di Bitonto (Italië) verzocht, de verzekeringsmaatschappijen te veroordelen tot restitutie van de premieverhoging die zij hebben betaald als gevolg van de ongeoorloofd verklaarde mededingingsregeling.

De Italiaanse rechter heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen een aantal prejudiciële vragen gesteld over het communautaire mededingingsrecht (artikel 81 EG) teneinde te vernemen of deze overeenkomst niet alleen het Italiaanse mededingingsrecht schendt, maar ook het EG-Verdrag, aangezien ook verzekeringsmaatschappijen uit andere lidstaten, die tevens in Italië actief zijn, aan de ongeoorloofd verklaarde overeenkomst hebben deelgenomen, of derden vergoeding kunnen vorderen van de door de verboden mededingingsregeling veroorzaakte schade, en of nationale regels als die welke in de

hoofdingen aan de orde zijn en die betrekking hebben op de aanwijzing van de bevoegde rechterlijke instanties, de verjaringstermijnen voor schadevorderingen en de hoogte van de schadevergoeding, indruisen tegen artikel 81 EG.

Het Hof stelt vast dat **een mededingingsregeling als de onderhavige ook het EG-Verdrag kan schenden**¹ indien het, gelet op de kenmerken van de nationale markt, voldoende waarschijnlijk is dat deze mededingingsregeling de verkoop van de betrokken verzekeringspolissen in de betrokken lidstaat door marktdeelnemers uit andere lidstaten kan beïnvloeden en dat die invloed niet van geringe betekenis is.

Voorts herinnert het Hof eraan dat artikel 81 EG rechtstreekse gevolgen teweegbrengt in de betrekkingen tussen particulieren. Bijgevolg **kan eenieder zich daarop beroepen teneinde de nietigheid in te roepen van een** ingevolge artikel 81 EG verboden **mededingingsregeling** of feitelijke gedraging en **vergoeding van de geleden schade vorderen** indien er een causaal verband bestaat tussen die schade en een door dit artikel verboden mededingingsregeling of feitelijke gedraging.

Tot slot is het Hof van oordeel dat het bij gebreke van communautaire regelgeving ter zake een aangelegenheid van de lidstaten is om:

- **de bevoegde rechterlijke instanties aan te wijzen en de procedureregels vast te stellen voor vorderingen** die worden ingediend ter bescherming van de rechten die de justitiabelen aan de rechtstreekse werking van het gemeenschapsrecht ontnemen, mits die regels niet ongunstiger zijn dan die welke voor soortgelijke vorderingen naar nationaal recht gelden (**gelijkwaardigheidsbeginsel**) en de uitoefening van de door de communautaire rechtsorde verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maken (**doeltreffendheidsbeginsel**);

– **de verjaringstermijn** vast te stellen voor een vordering tot vergoeding van schade die is veroorzaakt door een ingevolge artikel 81 EG verboden mededingingsregeling of feitelijke gedraging en de criteria vast te stellen ter bepaling van de **omvang van de schadevergoeding**, mits het gelijkwaardigheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel in acht worden genomen.

Het is aan de nationale rechter om na te gaan of een nationale bepaling krachtens welke **de verjaringstermijn voor het indienen van een vordering tot schadevergoeding begint te lopen op de dag waarop de verboden mededingingsregeling of gedraging tot stand is gekomen**, de uitoefening van het recht vergoeding te vorderen in de praktijk onmogelijk of uiterst moeilijk maakt, inzonderheid wanneer de in deze nationale bepaling neergelegde termijn tevens kort is en niet kan worden geschorst.

Wat de omvang van de vergoeding betreft, geeft het Hof in de eerste plaats aan dat indien **bijzondere vergoedingen**, zoals exemplaire of punitieve schadevergoeding, kunnen worden toegekend in het kader van nationale vorderingen die vergelijkbaar zijn met vorderingen op basis van de communautaire mededingingsregels, deze vergoedingen ook moeten kunnen

¹ Het Hof stelt vast dat een mededingingsregeling als de onderhavige, die inbreuk maakt op het nationale mededingingsrecht, ook het EG-Verdrag kan schenden.

worden toegekend in het kader van deze laatste vorderingen. In de tweede plaats moeten personen die schade hebben geleden niet alleen vergoeding kunnen vorderen van de **reële schade**, maar ook van **gederfde winst** alsmede **van rente**.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

Beschikbare talen: FR, CS, DE, EN, ES, HU, IT, NL, PL, SK, SL,

De volledige tekst van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de internetpagina van het Hof

*<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=NL&Submit=rechercher&numaff=C-295/04>
[tot en met C-298/04](#)*

vanaf ongeveer 12.00 uur.

Voor nadere informatie wende men zich tot de heer Stefaan Van der Jeught.

Tel: 00 352 4303 2170 Fax: 00 352 4303 3656